

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		Debreceni Járásbíróság	
Ügyszám: IV / 1794 -0 / 2018		Az ügy száma: 21442 / 16	
Érkezett: 2018 DEC 10.		Érkezett: 2018 NOV 18.	
Példány: 1		Kezelőiroda:	
Melléklet: 10 db		Az írat elektronikus formát készített másolat.	

Alkotmánybíróság
Debreceni Járásbíróság
útján
Hiv. sz.: 50. P. 21.442/2016
Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sorszám alatt hozott ítélete alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

A [REDACTED] b. [REDACTED] hrsz. alatt felvett, a valóságban a [REDACTED] am alatt található ingatlanon társasházat épített, amely társasházi épületben a felperes [REDACTED]

[REDACTED] megállapodtak az ingatlanok vételárában, valamint a fizetés módjában és feltételeiben. Ennek alapján a felek a szerződésben a rendeltetési egységek bruttó vételárában állapodtak meg és kikötötték azt is, hogy a vételár fix áras megállapodás. A felek rögzítették a fizetési ütemezést is, amely alapján a vevő több előlegszámlást köteles teljesíteni, majd a végleges használatba vételi engedély kiadásától számított 90 napon belül, de legkésőbb 2016. február 28. napjáig megfizetni a fennmaradó 2.500.000.- Ft. összeget. A felek ez utóbbi kapcsán szintén rögzítették a vételár teljes összegét bruttó módon meghatározva. A felek abban is megállapodtak, hogy az előlegek összegét az eladó külön-külön számlázza ki és a számla teljesítése az előleg beérkezésének a dátuma. A végszámla a megállapodás alapján az utolsó vételárrészlet megfizetésekor kerül kiállításra a teljes vételárról, melynek összegéből levonásra kerülnek a már kifizetett előlegek.

A felek kezdetben az ily módon rögzített fizetési megállapodásnak megfelelően jártak el, majd az utolsó vételárrészletet 2016. január 20. napján közös megegyezéssel módosították és a 2016. január 20-i műszaki átadás-átvételi jegyzőkönyvben a felek rögzítették azt is, hogy a vevő a teljes vételárból mekkora összeget fizetett meg.

A módosított összegből egy részt a vevő 2016. január 22-én megfizetett, majd a visszatartott összeget 2016. március 21. napján fizette meg, amelyről az eladó 5%-os áfakulccsal számított bizonylatot állított ki. Ugyanígy történt a 2016. május 6-án kifizetett összeg vonatkozásában

is, ahol a 2015. évi bruttó foglalo és előleg 27%-os adómértékkel, míg a 2016. évi előleg 5%-os adómértékkel került levonásra.

A felek jogviszonyát érintette az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. tv. (a továbbiakban: Áfatv.) 300. §-ának 2016. január 1-én hatályba lépő azon szabálya, amely szerint a kedvezményes 5%-os adókulesot, azaz a 3. sz. melléklet 1. részében foglalt táblázatnak az egyes törvényeknek a gazdasági növekedéssel összefüggésben történő módosításáról szóló 2015. évi CCXII. törvénnyel megállapított 50. és 51. sorát, azokban az esetekben kell alkalmazni először, amelyekben a 84. § szerint megállapított időpont 2016. január 1-jére vagy azt követő napra esik.

Az Áfatv. 84. § (2) bekezdés b) pontja értelmében előleg fizetése esetén a fizetendő adó megállapításakor érvényes adómértéket kell alkalmazni. Az Áfatv. 59. § (1) bekezdése alapján a fizetendő adó az előleg jóváírásakor, kézhezvételekor megállapítani. Az Áfatv. 59. § (2) bekezdése szerint a jóváírt, kézhez vett előleget úgy kell tekinteni, mint amely a fizetendő adó arányos összegét is tartalmazza.

A jogszabály hatályba léptető rendelkezései csupán a hatályba lépés időpontját rögzítették, de a folyamatban levő jogviszonyokra, különös tekintettel a megkötött szerződésekre nézve átmeneti szabályokat nem tartalmaztak. Ezzel kapcsolatban azonban több sajtóhír is napvilágot látott és közzétették a 2016/2. Adózási kérdést is (NGM Fogasztási és Forgalmi Adók Főosztály NGM/47887/2015-NAV Ügyfélkapcsolati és Tájékoztatási Főosztály 2216954715/2015; ÁVÉ 2016/1.), amely a már megkötött szerződések és kifizetett előlegek kapcsán iránymutatást adott arra nézve, hogy a nettó vagy bruttó összegben történt megállapodás esetén mi módon kell eljárni.

Mindezek alapján - álláspontunk szerint helyesen - az elsőfokon eljáró Debreceni Járásbíróság azt állapította meg, hogy amennyiben a vevő a kedvezményes 5%-os adómértékek adózó lakóingatlan-értékesítéshez kapcsolódóan 2016. január 1. napját megelőzően fizetett előleget, az előleg után a 2016. január 1. napját megelőzően hatályos 27%-os adómértéket kell alkalmazni. Azon 5%-os adómértékkel adózó lakóingatlan-értékesítések esetében, amelyekkel összefüggésben 2016. január 1. napját megelőzően fizettek előleget, a helyes adóalap és fizetendő adó kiszámításának módja attól függ, hogy a felek egymás között ÁFA nélküli ellenértékben (nettó összeg + ÁFA) vagy ÁFA-val növelt ellenértékben (bruttó ár, amely az ÁFA-t is tartalmazza) állapodtak meg. Amennyiben pedig a felek nem rendelkeztek kifejezetten az ÁFA-ról, a bírósági gyakorlat értelmében a megállapított ellenértéket úgy kell tekinteni, hogy az ÁFA összegét is tartalmazza. (2016/2. Adózási kérdés – NGM Fogasztási és Forgalmi Adók Főosztály NGM/47887/2015-NAV Ügyfélkapcsolati és Tájékoztatási Főosztály 2216954715/2015; ÁVÉ 2016/1.).

A per szempontjából lényeges volt tehát, hogy a felek az adásvételi szerződésben a lakás vételárát bruttó ÁFA-t tartalmazó vételárként is meghatározták, kiemelve abból az ÁFA összegét is. A bíróság tájékoztatási kötelezettsége nyomán a felperes terhelte az, hogy a felek bruttó vagy nettó módon állapodtak meg a vételárban, míg az indítványozó alperest ellenbizonyítás terhelte.

A bizonyítási eljárás eredményeként az elsőfokon eljáró Debreceni Járásbíróság azt állapította meg, hogy a felperes nem tudta sikeresen bizonyítani annak tényét, hogy a megállapodás nettó összegben történt volna, így az Áfatv. 5%-os adókulesra vonatkozó rendelkezésének módosítása következtében az ügyletre a bruttó vételárral kapcsolatos elszámolási szabályok

vonatkoztak és az Áfatv. módosítása a felperes egyoldalú szerződésmódosítási jogosultságát nem alapozta meg.

A Debreceni Járásbíróság az 50. P. 21.442/2016/16. sz. ítéletével tehát a keresetet elutasította. A felperes a döntés ellen fellebbezést nyújtott be, amelynek nyomán a Debreceni Törvényszék járt el.

A Debreceni Törvényszék az 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.053.246.- Ft. összeget és annak törvényes kamatait.

A Debreceni Törvényszék az elsőfokon eljáró Debreceni Járásbíróság által feltárt történeti tényállást elfogadta, ám az abból levont jogi következtetésekkel csak részben értett egyet. Így a jogerős ítélet is kimondta, hogy a felperes nem tudta igazolni, hogy nettó vételárban állapodtak volna meg, így **tényként kezelendő, hogy a felek az ügyletet bruttó vételárban megállapodva kötötték meg.**

Ugyanakkor a Debreceni Törvényszék a jogi következtetések körében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 6:61. §-ban rögzített elvből indult ki, amely a szolgáltatások és ellenszolgáltatások arányosságának elvét rögzíti, amely szempontból a Debreceni Törvényszék úgy vélekedett, hogy az ÁFA a szerződő felek szabadságának és vagyoni jogi rendelkezési jogosultságainak körén kívül esik, mivel az Áfatv. közjogi természeti szabályokat rögzít, amelyeket a bíróság technikai jellegűnek minősített. A bíróság az ítéletében – meglehetősen sajátosan - akként értelmezte az Áfatv. és a számvitelről szóló 2000. évi C. tv. 72. § (1) bekezdését, hogy termékértékesítés esetén polgári jogi értelemben a szerződő partnertől a szolgáltatás ellenszolgáltatásaként nettó összeg követelhető és az adó már a polgári jogi viszonyokon kívüli közjogi intézmény.

Mindezek alapján a 2015-ben fizetett vételárrészletekre nettó összeg és 27%-os mértékű áfaküles alkalmazását írta elő a bíróság, míg a 2016-ban fizetett összegekre az ütemezés szerinti nettó összeg és 5%-os áfaküles alkalmazását.

Az ítélet ellen az alperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be az ügyben még alkalmazandó Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. 271. § (2) bekezdés második mondatára hivatkozással, amely szerint a vagyoni jogi perekre irányadó értékhatártól függő kizárás nem vonatkozik azokra az ügyekre, amelyek az ingatlan tulajdonára vagy ingatlant terhelő jogra vonatkozó jogszabályból erednek. A felülvizsgálati kérelemben az alperes a bruttó vételár szerinti elszámolás elve mellett érvelt, ahol az előlegek és a végszámla kiállítása és a felek közötti elszámolás a 2016/2. Adózási kérdésben foglaltak szerint történik. (NGM Fogasztási és Forgalmi Adók Főosztály NGM/47887/2015-NAV Ügyfélkapcsolati és Tájékoztatási Főosztály 2216954715/2015; ÁVÉ 2016/1.).

A Kúria Pfv. VI. 22.032/2017/2. sz. végzésében (2018. július 3. napján kelt végzés) a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította az ügyet nem ingatlan tulajdonával kapcsolatos, hanem vagyoni jogi ügynek tekintve.

Jogilag releváns tény, hogy mivel az alperes üzletszerű tevékenysége körében foglalkozott az építési tevékenységgel és ingatlanértékesítéssel, így ugyanazon a társasházról illetően ugyanezen jogi probléma miatt más vevő is indított ellene peres eljárást. Ezen másik ügyben született meg a Debreceni Járásbíróság 50. P. 20.602/2018/6. sz. ítélete, amely a keresetet

szintén jogerősen elutasította, majd a felperes fellebbezése nyomán eljárta Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. számú ítélete, amely az elsőfokú döntést, mint jogilag és ténybelileg helyeset, helyben hagyta. Ekként a Debreceni Törvényszéken ugyanazon alperessel szemben ugyanabból a jogviszonyból eredően már két jogerős ítélet is született, amelyek közül az egyik a bruttó vételár rögzítése esetén a 2016-ban kifizetett összegekre a bruttó összegből visszaszámított eredeti nettó összeg és 5% áfa fizetését írta elő, míg a másik az ügylet kapcsán az eredeti megállapodásban szereplő bruttó összeg megfizetését tekintette jogszerűnek.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Előadom, hogy az ügyben a rendes és a rendkívüli jogorvoslati lehetőségeket is kimerítette az alperes. A Debreceni Járásbíróság 50. P. 21.442/2016/16. sz. ítélete ellen a felperes fellebbezett, mivel ez ítélet az alperesi ellenkérelemben foglalt álláspontot fogadta el és a keresetet elutasította.

A fellebbezés folytán eljárta Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítélete azonban az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és a 2016-an kifizetett összegek tekintetében a nettó értékben történt elszámolás elvét rendelte alkalmazni (míg a 2015-ben kifizetett összegek kapcsán a bruttó összegű elszámolás elvét alkalmazva).

A jogerős döntéssel szemben az alperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, amelyet a Kúria Pfv. VI. 22.032/2017/2. sz. végzésével (2018. július 3. napján kelt végzés) hivatalból elutasított.

Jelenleg az ügyben tehát nincs felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt és a felek nem kezdeményeztek perújítást sem az ügyben.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Előadom, hogy az ügyben a Kúria Pfv. VI. 22.032/2017/2. sz. végzését az alperes 2018. szeptember 21. napján vette át elektronikus úton az alperest a peres eljárásban képviselő [REDACTED].

[REDACTED] amelytől számítottan a 60 napos határidő megtartásra került. Figyelemmel arra, hogy az alperes a Pp. alapján a felülvizsgálati eljárás érdemi lefolytatásában alappal bízott, így a Debreceni Törvényszék ítélete után még ezt a polgári peres eljárást vette igénybe, majd a Kúria végzése nyomán vált nyilvánvalóvá, hogy az ügyben nincs helye további jogorvoslatnak.

A fentiekre tekintettel nyilatkozom, hogy álláspontom szerint az ügyben az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő megtartásra került.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az indítványozó érdekeltségét igazolja a peres eljárás során az alperesi pozíciója.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Álláspontunk szerint alapvető fontosságú az ügyben a Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítéletének azon rendelkezése, amely szerint „Az idézett rendelkezések egymásra vonatkoztatható értelmezése szerint tehát termékértékesítés esetén a polgári jogi értelemben vett, vagyis a szerződő partnertől a szolgáltatás ellenében követelhető ellenszolgáltatás az ügylet tárgyának (adóügyi kifejezéssel a terméknek, polgári jogi kifejezéssel a dolognak) nettó összegben kifejezett (áfát nem tartalmazó) értéke. Ez az összeg, amivel az eladó a saját (polgári jogi értelemben vett) szolgáltatása ellenértékéért kalkulálhat, és amit – a Számv. tv. 2. és 3. számú mellékleteiből kitűnően – az adózott eredménye kiszámítására szolgáló eredménykimutatás kezdő tételeként szerepeltethet. Ezzel szemben az egyes ügyletek nettó értékét mint adóalapot terhelő adó az adott gazdasági eseménynek az államháztartás szempontjából értendő adótárgy jellegéből (az Áfa tv. 2. §-a szerinti termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás, termékimport törvényhozói döntésen alapuló adózatható voltából) eredő, a felek magánjogi viszonyán kívül eső közjogi következmény”. (Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítélet 3. oldal utolsó bekezdés és 4. oldal első bekezdés)

Az ítéletben foglalt érvelés alapján álláspontunk szerint a Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítélete sérti az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésében foglalt közteljesítési kötelezettség szabályait, valamint a XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogot és az Alaptörvény M) cikkéből és a XIII. cikk (1) bekezdéséből levezethető szerződéses szabadság elvét.

A bírói döntést alapvetően befolyásolta, hogy az Áfatv-t módosító, az egyes törvényeknek a gazdasági növekedéssel összefüggésben történő módosításáról szóló 2015. évi CCXII. törvény 23.§ és 24. §-ának hatályba léptető rendelkezései kapcsán a jogalkotó elmulasztotta a folyamatban levő jogviszonyokat rendezni. A 2015. évi CCXII. tv. 32. § (2) bekezdése kizárólag annyi rendelkezést tartalmaz, hogy a nevezett módosítás 2016. január 1-jén lép hatályba.

Az olyan ügyletekről, amelyek esetében az ügylet 2015. december 31. napján követően teljesül, azonban 2016. január 1. napja előtt történt előlegfizetés, csupán a 2016/2. Adózási kérdés, mint szakmai vélemény született, amely mivel nem jogszabály, így sem az ügyfelekre, sem a bíróságokra nem kötelező.

A jogszabályváltozást a kormányzat több kommunikációs fórumon is értelmezte, megerősítve, hogy a 2016. előtt kötött megállapodások esetén a felek megállapodása és szándéka irányadó. Például „Előfordulhatnak olyan esetek, amikor az ármegállapítás még az áfakulcs csökkentése előtt történt, de a teljesítés dátuma már 2016. január elseje utáni. Ebben az esetben a fizetendő összeg a két fél közötti megállapodás eredménye, ami polgári jogi jogviszony alá tartozik, szükség esetén bírósághoz is fordulhatnak - fejtette ki” Elérhető: <http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/penzugyekert-felelos-allamtitkarsag/hirek/a-lakasafa-csokkentese-konnyebbe-teszi-az-otthonteremtest>

Ugyanakkor az is kétségtelen tény, hogy a Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítélete alapján a kérdés jogszabályban történő rendezése esetén sem lett volna egyértelmű, hogy a bíróság miként dönt, hiszen a nevezett ítélet alapvetően nem tekintette az általános forgalmi adót a vételár részének és így polgári jogilag követelhetőnek.

Bár az indítványozó tisztában van az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatával, amely szerint a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzése is megerősítette, hogy sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el, annak ellenére sem, hogy az alkotmányjogi panasz eljárás jogorvoslatként definiálható. Az indítványozó tudomással bír arról is, hogy a Kúria egymásnak ellentmondó döntéseivel szemben az Alkotmánybíróság a 3195/2016. (X. 11.) AB határozatban akként foglalt állást, hogy a konkrét ügyben a Kúria ítéletét az Alkotmánybíróság nem vizsgálja felül azon az alapon, hogy az nem illeszkedik az egységes joggyakorlatba, és/vagy nem kiszámítható jogértelmezést használ, a nevezett döntéshez fűzött különvéleménye alapján mivel a Kúria két eljáró tanácsa az indítványozó azonos ténybeli és jogi alapon álló ügyeiben egymásnak ellentmondó ítéletet hozott – a jogbiztonság elvének sérelme következett be.

Ugyanakkor figyelemmel arra, hogy az ÁFA-szabályozás a gazdaságot alapvetően érintő kérdés és törvényhez fűzött indokolás szerint is fontos célkitűzés volt a lakásépítések élénkítése, amelyre alapvető kihatással bírt az 5%-os mértékű áfa bevezetése, ezért úgy vélem, hogy ezzel kapcsolatos egységes gyakorlat, továbbá az általános forgalmi adó – mint a vételárát részét követelhető érték – polgári perekben kapcsolódik az *Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvéhez*, amely álláspontunk szerint alapvető alkotmányjogi kérdés.

E körben lényegesnek tartjuk előadni, hogy az alperes az adott társasház építése során több lakást értékesített, így a jogbiztonságot alapvetően megingató és az egységes joggyakorlatba vetett bizalmat veszélyeztető helyzet, hogy ugyanazon alperes ügyében és ugyanabban a társasházban egyes vevők esetében más vételárszámítási mód érvényesül ugyanazon bíróság ítéletei nyomán.

A szerződéses szabadságra vonatkozó döntések befogadhatósága körében az indítványozó hivatkozik a 33/2015. (XII. 3.) AB határozatra, amely az alábbiakat mondta ki: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után áttekintve a korábbi gyakorlatát, immár az új alaptörvényi rendelkezésekre is figyelemmel, azt állapította meg, hogy az Alaptörvény a „piacgazdaságra utalást kifejezett módon nem tartalmazza. E szövegszerű változás azonban nem jelenti azt, hogy a szerződési szabadság – amely jellegénél fogva szoros kapcsolatban áll a vállalkozás szabadságával is – ne élvezné a továbbiakban az Alaptörvény védelmét. [...] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a piacgazdaság két létfontosságú eleme a vállalkozás és a verseny szabadsága. A piacgazdaság plurálisan tagolt tulajdoni szerkezetű gazdaság, amely a különböző tulajdonformák egyenrangúságának, valamint a vállalkozás és verseny szabadságának alkotmányosan elismert elve alapján működik. [...] A piacgazdaság alapvető létformája a verseny. A piacgazdaságra alapozott társadalmi és gazdasági rend létfontosságú értéke a gazdasági verseny kibontakoztatása, védelme. [19/1991. (IV. 23.) AB határozat, ABH 1991, 401, 402.] A piacgazdaság, és így az Alaptörvény M) cikke által védett vállalkozás és verseny szabadsága működésének elengedhetetlen feltétele a szerződési szabadság, amely ennek következtében szintén élvez az Alaptörvény védelmét. Ezt támasztják alá a szerződési szabadságnak a Ptk.-ban foglalt garanciális szabályai is.” {3192/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [15]–[21]} A 3298/2014. (XI. 11.) AB határozat ezt megerősítve úgy fogalmazott, hogy „a Magyarország gazdasági alaprendjét meghatározó Alaptörvény M) cikkéből következő szerződési szabadság – mint a piacgazdasági lényegi eleme [13/1990. (VI. 18.) AB határozat, ABH 1990, 54, 55.] –

(nevesítetlen) alkotmányos jog, de nem minősül alapjognak, mivel az Alkotmánybíróság azt nem alapvető jogot tartalmazó rendelkezésből vezette le” {3298/2014. (XI. 11.) AB határozat, Indokolás [29]}. [24] Az Alkotmánybíróság – korábbi gyakorlatára utalva – ezzel összhangban azt is rögzítette, hogy „közvetlenül a szerződési szabadságra mint alkotmányos jogra, az alapvető jogok megsértéséhez hasonló alkotmány sérelem nem alapozható [...]” {3298/2014. (XI. 11.) AB határozat, Indokolás [29]}. Ez azonban nem azt jelenti, hogy alkotmányjogi panaszban e jog ne lenne hivatkozható {utal e körben az Alkotmánybíróság például a 3048/2013. (II. 28.) AB határozatra, amely a végtörlesztés tekintetében a szerződési szabadság sérelmét állító alkotmányjogi panaszokat elbírálta, Indokolás [32]–[37]}, hanem azt, hogy egyrészt „nem alkalmazandó rá az alapvető jogok korlátozhatóságáról rendelkező I. cikk (3) bekezdése sem, vagyis a szerződési szabadságnak még lényeges tartalma is korlátozható”, illetve, hogy „a szerződési szabadság mint önálló alkotmányos jog védelmi szintje más, [...] korlátozása akkor lehet alaptörvény-ellenes, ha a korlátozásnak nincs alapos oka, a korlátozás nem ésszerű” {3298/2014. (XI. 11.) AB határozat, Indokolás [29]}. [25] A szerződési szabadság emellett szoros összefüggésben áll az Alaptörvény által védett tulajdonhoz való joggal is. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése a tulajdon szabadságát, a tulajdonosok magánautonómiájának a védelmét is garantálja. A tulajdon egyik részjogosítványa a tulajdonosi „rendelkezés” szabadsága, amelynek szükségszerű tartalmi eleme a szerződési szabadság. Összefoglalóan: a szerződési szabadság az Alaptörvény M) cikkéből és a XIII. cikk (1) bekezdéséből következik, tehát nem alapvető jog, azonban önálló alkotmányos jogként élvezzi az Alaptörvény védelmét, és olyan, Alaptörvényben biztosított jognak minősül, amelynek sérelmére az Abtv. szerinti alkotmányjogi panasz alapítható. A korlátozás alkotmányosságát azonban nem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése alapján, hanem – figyelemmel a közérdekre is – az ésszerűségi tesztet alkalmazva bírálendő el. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság – összhangban korábbi gyakorlatával [vö. pl. 3048/2013. (II. 28.) AB határozat] – az Alaptörvény M) cikkéből levezetett szerződési szabadságra mint Alaptörvényben biztosított jogra alapított alkotmányjogi panaszok érdemi elbírálásának nem látta akadályát.”

Ugyan az alkotmányjogi panaszokkal kapcsolatos gyakorlat alapján az Alapvetés részben foglalt szabályokra önmagában nem alapítható a panasz, jelen esetben az értelmezés egyszerre sérti a XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogot és a XXX. cikk (1) bekezdése szerinti közteherviselés szabályait, így álláspontunk szerint a panasz ekként befogadható, melynek körében a B) cikk és az M) cikk sérelme is vizsgálható.

A Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítélete és az ennek ellentmondó Debreceni Törvényszék 2. Pf. 20.711/2018/5. sz. ítélete nyomán álláspontunk szerint bekövetkezett a Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítélete nyomán az alperes az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésébe ütköző hátrányos megkülönböztetése is, hiszen a vételár alperes számára kedvezőtlen számítása nyomán a Debreceni Törvényszék hátrányosan különböztette meg a gazdálkodó szervezet alperest a magánszemély felperestől és megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt pártatlanság elvét is.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

A Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítéletével kapcsolatban kérjük, hogy a T. Alkotmánybíróság az alábbi rendelkezések sérelmét szíveskedjen megvizsgálni és megállapítani.

Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés Magyarország független, demokratikus jogállam.

Alaptörvény M) cikk: (1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik. (2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.

Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése: „Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése: (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes. (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

Alaptörvény XXX. cikk (1) Teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

A Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítéletét alapvetően befolyásolta, hogy az Áfatv-t módosító az egyes törvényeknek a gazdasági növekedéssel összefüggésben történő módosításáról szóló 2015. évi CCXII. törvény 23.§ és 24. §-ának hatályba léptető rendelkezései kapcsán a jogalkotó nem kívánta rendezni a folyamatban levő jogviszonyokat. A 2015. évi CCXII. tv. 32. § (2) bekezdése kizárólag annyi rendelkezést tartalmaz, hogy a nevezett módosítás 2016. január 1-jén lép hatályba.

Az olyan ügyletekről, amelyek esetében az ügylet 2015. december 31. napján követően teljesül, azonban 2016. január 1. napja előtt történt előlegfizetés, csupán a 2016/2. Adózási kérdés, mint szakmai vélemény született, amely mivel nem jogszabály, így sem az ügyfelekre, sem a bíróságokra nem kötelező.

A Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítélete alapján tehát termékértékesítés esetén a polgári jogi értelemben vett, vagyis a szerződő partnertől a szolgáltatás ellenében követelhető ellenszolgáltatás csupán az ügylet tárgyának (adóügyi kifejezéssel a terméknek, polgári jogi kifejezéssel a dolognak) nettó összegben kifejezett (áfát nem tartalmazó) értéke.

A Debreceni Törvényszék ítélete tehát alapvetően vetette el azt az értelmezést és lehetőséget, amely szerint a jogviszonyban a felek megállapodása érvényesüljön, amely szerint a felek a termék bruttó árában állapodhatnak meg, amellyel megsértette a felek önrendelkezési jogából is levezethető szerződéses szabadság elvét.

A szerződési szabadság az Alkotmánybíróság 33/2015. (XII. 13.) határozata által megerősítetten: – mint a magánautonómia, akaratszabadság kifejeződése – magában foglalja a

szerződéskötési szabadságot, tehát annak a szabadságát, hogy a felek – a jogszabályi keretek között – szabadon eldönthetik, kívánnak-e egyáltalán szerződést kötni, s ha igen, kivel (partnerválasztás szabadsága), illetve milyen formában (szerződési típuszabadság), illetve milyen tartalommal (diszpozitivitás elve). Emellett a felek szabadsága arra is kiterjed, hogy a szerződés módosításáról vagy a szerződéses kapcsolat megszüntetéséről határozzanak.

Ez a döntés kimondta, hogy „A megkötött szerződésekből származó jogok és kötelezettségek utólagos, jogalkotói aktussal történő módosítása” beavatkozást jelent a szerződési szabadságba, amelynek alaptörvény-ellenességét vizsgálni kell. Jelen esetben azonban a jogalkotó hangsúlyozottan nem avatkozott be a felek magánautonómiájába, hiszen számtalan kommunikációs csatornán keresztül megerősítette, hogy nem kíván beavatkozni a megkötött szerződésekbe és így nem kívánja érinteni a felek szerződési szabadságát.

Jelen esetben tehát a szerződéses szabadságot valójában a Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítélete sértette meg, amely a nettó vételár számításával lényegében a felek között létrejött szerződést az Áfatv. megváltozott rendelkezése nyomán egyoldalúan módosította. E körben lényeges, hogy az ítélet nem vitatta, hogy az adásvételi szerződés bruttó vételárat rögzít, ám ennek ellenére mégis akként foglalt állást, hogy bruttó vételár nettó összegét követelheti csak az eladó a megváltozott áfatartalommal

A Törvényszék vélekedése nyomán a felek mindig nettó árat követelhetnek egymástól, hiszen az általános forgalmi adó a polgári jogi jogviszonyon kívül eső közjogi intézmény.

Az indítványozó nem vitatja, hogy az általános forgalmi adó közjogi intézmény is, mint ahogyan az Áfatv. 137/A. §-a alapján az általános forgalmi adó fizetésére kötelezett az az adóalany, akinek (amelynek) belföldön állandó telephelye van, és úgy értékesít terméket, nyújt szolgáltatást, hogy belföldi állandó telephelye az előzőekben említett ügylet teljesülésében nem érintett, e fejezet alkalmazásában nem minősül belföldön gazdasági céllal letelepedettnak. Ugyanakkor vételárnak a fogyasztónak minősülő vevő és az eladó viszonylatában a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. tv. 14. § (5) bekezdése alapján bruttó módon vagyis akként kell feltüntetni, hogy az fogyasztó által ténylegesen fizetendő, az általános forgalmi adót és egyéb kötelező terheket is tartalmazó árat kell feltüntetni.

Mindennek nyomán amennyiben a Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítéletében foglalt értelmezés érvényesülne, egyetlen esetben sem lenne követelhető a forgalmi viszonyokban az áfa, hiszen a bíróság álláspontja szerint a vevő csak nettó árat köteles fizetni. Az általános forgalmi adó az általános megítélés szerint olyan összefázisú (vagy más források szerint többfázisú) nettó forgalmi adó, amelyet a vállalkozások a termelés és forgalmazás minden szakaszában kötelesek megfizetni a hozzáadott érték vagyis az eladás és beszerzés adó nélküli árának különbözete után. Ugyanakkor az adóteher viselője kétség kívül a végső fogyasztó, aki már nem jogosult áthárításra és éppen emiatt fogyasztói jellegű adó. Azon értelmezés azonban, amely figyelmen kívül hagyja, hogy az Áfa fizetését a vételár követelések kapcsán, sérti az Alaptörvény XXX. cikk első bekezdését és az eladó (azaz az alperes) szempontjából a XIII. cikket, hiszen valójában az eladót (jelen esetben a alperest) tekinti az adóteher viselőjének, amely ellentétben áll a fogyasztási típusú adók jogi jellegével és ezen keresztül sérti a közteherviselés szabályait, valamint az eladó bruttó vételár megfizetéséhez való jogát, így a tulajdonhoz való jogot is.

A szerződéses szabadság elvébe történő önkényes beavatkozás és a bruttó módon rögzített vételár visszaszámítása nettó árrá és annak alapján új bruttó ár számítása és rögzítése a

bíróság részéről álláspontunk szerint sérti az Alaptörvény szerint XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes és pártatlan eljárás követelményét is.

Az önkényes és a szerződési szabadságot sértő jogalkalmazó tevékenységével a bíróság hátrányban részesítette a vállalkozó alperest, a magánszemély felpereshez képest hátrányosan megkülönböztetve őt (az alperest) az anyagi és gazdasági helyzete alapján sértve ezzel az Alaptörvény XV. cikkét.

Figyelemmel arra, hogy az alperessel szemben ugyanazon ügyben ugyanazon bíróság több ügyben is eljárta más-más felperesek indítványára, melynek eredményeként eltérő tartalmú ítéletek születtek, így a joggyakorlat egységének elvét is magába foglaló jogbiztonság elve is sérült. Tekintettel arra, hogy mindez ugyanazon bíróság (Debreceni Törvényszék) előtt ugyanazon alperessel szemben történt ugyanazon ügyben, így álláspontunk szerint mindez alkalmas arra, hogy megingassa az állampolgárok jogbiztonságba vetett hitét.

A fentiek alapján tehát kérem, hogy a T. Alkotmánybíróság Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sorszám alatt hozott ítéletét annak Alaptörvénybe ütköző jellege miatt szíveskedjen megsemmisíteni.

3. Egyéb nyilatkozatok és melléletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Nyilatkozom, hogy a bíróságon az indítványozó nem kezdeményezte az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el. (Melléklet)
- ügyvédi meghatalmazás (1. sz. melléklet)

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról

Az indítványozó nem járul hozzá a személyes adatok közzétételéhez és kéri az indítványban szereplő személyek azonosításának lehetővé tevő adatok törlését.

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Melléletek)

Debreceni Járásbíróság 50. P. 21.442/2016/16. sz. ítélete (2. sz. melléklet)

Debreceni Törvényszék 1. Pf. 20.153/2017/7. sz. ítélete (3. sz. melléklet)

Kúria Pfv. VI. 22.032/2017/2. sz. végzése (4. sz. melléklet)

Debreceni Törvényszék 2. Pf. 20.711/2018/5. sz. ítélete (5. sz. melléklet)

Kelt: Debrecen, 2018. október 30.

